

İNANÇ

AYLIK DERGİ

İÇİNDEKİLER

C. H. P. Beşinci büyük Kurultayında değişmez Genel Başkan İsmet İnönü'nün irat buyurdukları Nutukdan alınacak dersler ve duyulacak iftihar hisleri.

C.H. Partimizin 5inci büyük kurultayı münasebetiyle Murat Gürsoy'un kanferansı .

Devrim ve Eksantrik Adam	Muammer N. Arda
Kutluya geldim	E. Tuğal
Kızılay Haftasında Söylev	M. Gürsoy
Kahramanlar	M. N. Arda
Ayşecigin hatırası (hikâye)	E. Tuğal
Zamanımızın Büyüklüğü	M. N. Arda
Cyrano de Bergerac (pyes)	M. N. Arda

Sayı
28

DENİZLİ HALKEVİ

CUMHURİYET BASIMEVİ - DENİZLİ

İNANÇ

AYLIK HALKEVİ DERGİSİ

SAYI: 28

HAZİRAN 1939

İMTİYAZ SAHİBİ : HULÛSİ ORAL

C. H. P. Beşinci Büyük Kurultayında Değişmez Genel Başkan İsmet İnönünün irat Buyurdukları Nutukdan Alınacak Dersler ve Duyulacak İftihar Hisleri:

Büyük Şef İsmet İnönünün Büyük Kurultayda söyledikleri asalet, hakikat ve iman dolu söylevini okuyanlar anlamışlardır ki biz Türkler artık cidden vazifemizi, rolümüzü, idealimizi idrak etmiş bir asil milletiz.

İsmet İnenü ATATÜR'kün üfulünü vakur bir eda ile andıktan sonra kazirunu beş dakika sükuta devam ettirilerdir.

Değişmez Şef büyük hedeflerin tahkiki için toplanan beşinci Kurultaya bütün Vatanın müsbet şartlar içinde günden güne her sahada ilerlediğini söyledikten sonra geçirdiğimiz tecrübelerin Türk milletini iftihar olunacak bir siyasi olgunlukda, milletler ailesini temiz idealli, sağlam karakterli bir uzvu olarak tebarruz ettirdiğini ilâve buyurmuşlardır. Filhalka Türk milleti Cumhuriyet rejiminde en iyi tesanüdü bulmuş; bunu herkes itirafa mecbur kalmıştır demişlerdir. Ve Büyük Millet meclisinin son seçiminin bir muvaffakiyet olduğuna işaret buyurmuşlardır....

Sonra halk idaresi usulünü kemale getirmek idealinde bulduklarını ilâve etmişler ve bunun için de her nevi seçim-

5037935
1939, 28-30

lere halkın samimi olarak iştirak etmesi, hükümet ve büyük Millet meclisinin faaliyetinde hakiki bir milli murakabenin şüphe götürmez bir tarzda bulunması ile hülâsa edilebileceğini söylemişlerdir

Ve sonra sözlerine aklın, tecrübenin imanın ve başarının tebessümlerini saçan bir eda ile devam etmişlerdir.

Sonra sözlerine devam buyurarak : “ Parti teşkilatımızın ve halkevlerinin, Vatanın siyasi Kültürel ve içtimaî tekamülünde verimli çalışmalarını her suretle teşvik ve talep ediyoruz. Nifakı ve her türlü fenalıkları önleyecek, her türlü iyilikleri yapacak ve öğrenecek bir milli mekanizmayı ‘Parti’ mizin faaliyetinde esash olarak bulacağımıza kaniiz. Parti teşkilatımız, önemümüzdeki devrede, istitatları yol veren bir genişlikle müsbet faaliyetlerini, merkezî idarenin daimi teftişine tabi görecektir. “ Demişlerdir.

Burada söylevi temamilen hülâsa etmek istemiyoruz. Belirtmek istediğimiz şey sadece şu mühim noktalardır:

1 — Türk milleti asıl ve enerjik bir Reisi Cumhura ve muvaffakiyetle seçilmiş bir Millet Meclisine malik olmakla baktiyardır .

2 — Böyle bir Reisi Cumhuriyeti ve böyle bir meclisi asıl Türk milleti asırlardan çektiği ızdıraplardan, tecrüdelerden ve kendi milli kültürü ve imanından yaratmış olduğundan memleketin hakiki sahibidir.

3 — Reisi Cumhuriyet, meclis ve halk bir bütündür ve bu bütün dahilen tekâmüle, esalete ve huzura aşiktir. Haricen dostluğa ve insanlığa hürmetkârdır.

4 — Halk Partisi ve evleri bu vatanın sinir cümlesidir. Türkiye hayatını, idealini ve hamlesini bu cümleye medyundur ve öyle olacaktır .

★
★★

Türkiye Altın Devrini yaşıyor .

C. H. Partimizin 5 inci Büyük Kurultayı Münasebetiyle Murat Gürsoyun Konferansı

Sayın Dinleyiciler:

Cumhuriyet Halk Partimizin Bu gün Ankarada toplanan 5 inci büyük kurultayı münasebetile sayın yurddaşlarıma hitap etmek ödevi bana verilmiştir.

Bu milli ve siyasi gün münasebetile, Cumhuriyet Halk Partimiz hakkında bir kaç söz söyleyeceğim. Beş on dakika beni dinlemenizi rica ederim.

Sayın Yurddaşlar:

Bu gün millet ferdlerinin fikir ve emellerinin hülâsası olan Cumhuriyet Halk Partimizin temelleri, 1919 Mayısında Anadoluya geçmiş olan Ebedî Şefimiz ATATÜRK’ün, vatani kurtarmak için bütün Türk milletini tek maksad etrafında toplayarak, Anadolu ve Rumeli Müdafai Hukuk cemiyetini kurduğu zaman atılmıştı. Sonradan (Halk Partisi) adını alan müdafai hukuk cemiyetinin o zaman bir tek gayesi vardı: düşmanı yurddan atarak milletin hakikî istiklâlini kazanmak.

Ebedî Şefimiz ATATÜRK ve Millî Şefimiz İSMET İNÖNÜ gibi millî kahramanlarımızın önderliği ile emsalsiz zaferler kazanarak bu millî gayemizi tahakkuk ettirdik. Düşmanı vatanın harim ismetinde boğarak hür ve müstakil bir vatan yarattık. Bu yepyeni vatan üstünde yaşayan vatandaşları müreffeh bir hayata kavuşturmak, onları muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkarmak lâzımdı. Bunun için de bütün milletin tek bir vücut gibi el ele vererek, birbirine sarılarak, yılmaz ve sarsılmaz bir enerji ile tecezzi kabul etmez bir beraberlikle çalışması gerekti.

Geçmiş zamanlarda siyasî partilerin çarpışmasından Türk milleti çok zararlar görmüştür. Milleti birbirine sokan birkaç siyasî parti yerine bütün milleti bir tek millî menfaat ve mefkûre etrafında toplayacak olan tek bir partinin kurulması en doğru bir hareketti ve bu parti de bütün halk sınıflarını kayıtsız ve şartsız bir araya toplamakla tam manasile halkçı olduğunu isbat eden (Halk Partisi) olabilirdi. Cumhuriyet ve milliyet esaslarına dayanarak 9 Eylül 1923 de kurulmuş olan Halk Partimizin ilk ana prensipleri şunlardı:

A — Millî Hakimiyet halk tarafından ve halk için icrasına rehberlik etmek.

B — Türkiyeyi asri bir devlet halinde yükseltmek.

C — Türkiyede bütün kuvvetlerin üstünde kanunu hakim kılmak.

Bu prensiplerle kurulan ve halkçılık mefhumları içinde günden güne taazzu eden Partimiz 10. Teşrinisani 1924 tarihinde (Cumhuriyet Halk Partisi) adını alarak şu ana prensipleri programında tesbit edilmiştir.

Cumhuriyetçilik ,

Milliyetçilik ,

Halkçılık ,

Lâiklik ,

Devletçilik ,

İnkilâpçılık ,

Bu esasî umdeleri şu şekilde hülâsa ve izah edebiliriz :

1 — Cümhuriyetçilik :

Parti Programında Cümhuriyetçilik şöyle ifade edilmiştir.

“ Parti „ Milletın hakimiyeti gayesini en iyi ve en sağlam temsil ve tatbik eden Devlet şeklinin Cümhuriyet olduğuna kanidir . Parti bu sarsılmaz kanaatla Cümhuriyeti her tehlikeye karşı bütün vasıtaları ile muhafaza ve müdafaa eder .”

Yurddaşlarım :

Cümhuriyetin en iyi bir idare şekli olduğunu mutlakiyet ve meşrutiyet devrelerini yaşayanlar daha iyi takdir ederler . ATATÜRK , Cumhuriyeti Türk milletine ve Türk gençliğine inukaddes ve ebedi bir emanet olarak bırakmıştır . Onu canımız gibi koruyacak ve her gün biraz daha yükselmeğe çalışacağız .

2 — Milliyetçilik :

Milliyetçilik Parti programındaki ifadesi şudur : “ Türk ulusculuğu bütün muasır milletlerle bir ahenkte yürümekle beraber, Türk içtimai heyetinin hususi seciyesini ve başbaşa müstakil hüviyyetini mahfuz tutmayı esas sayar . Bu itibarla milli olmayan ceryanların memlekete girmesini ve yayılmasını istemez . “

Partimizin milliyetçilik mefhumu budur . Bu fikir, eski Osmanlı milleti, yahut islâm milleti fikrine hiç uymaz . Zira bu fikirlerin acı neticelerini Cihan harbinde ve İstiklâl savaşında hepimizde gördük . Türke Türkten başkası yar olamaz .

Partimizin ve yeni devletimizin telekkisine göre, Türkiye Cumhuriyeti hududları dahilinde Türk dili ile konuşan Türk kültürü ile yetişen, Türk ülküsünü benimseyen her vatandaş Türktür . Her Türk, Türklüğü yükseltmek için çalışır .

3 — Halkçılık :

Partimiz, kanunlar önünde mutlak bir musavat kabul eden ve hiç bir ferde hiç bir aileye, hiç bir sınıfa, hiç bir cemaata imtiyaz tanımayan, sınıf mücadeleleri kabul etmiyen yurddaşları halktan ve halkçı olarak kabul eder .

Halkçılık prensibi programımızda şu şekilde hülâsa edilmiştir :

“ İrade ve Hakimiyet kaynağı millettir . Bu irade ve hakimiyetin, devletin vatandaşa ve vatandaşın devlete karşı olan vazifelerini temamilere yerine getirmek için kullanılması, partinin başlıca prensiplerindendir . ”

Yurddaşlarım ;

İş bölünüşü bakımından türlü sınıflara ayrılmış olan çiftçiler küçük san'at sahipleri' sanayi erbabı ve memurlar Türk milli varlığının başlıca çalışma unsurlarıdır . Bunların çalışmaları birbirlerinin hayatı ve refahı içindir . Türk milleti bu milli birlik ve beraberlikle daima el ele yürüyecek ve yükselecektir .

4 — Devletçilik :

Devletçilik siyasetimiz parti programında şu şekilde ifade edilmiştir :

“ Devletin ekonomi işlerle alâkası filî surette yapıcılık olduğu kadar hususi teşebbüslere ön vermek ve yapılmakta olan işleri tanzim ve kontrol etmektir . İşte bu devletçilik prensibi sayesinde ki bu gün yurdumuzun her tarafı demir ağlarla örülmüş ve yurdun bir çok yerlerinde endüstri fabrikaları yükselmiştir .

Asırlarca yabancı milletler tarafından bir sülük gibi emilen Türk milleti, devletçilik siyaseti sayesinde ki bu günkü ekonomik istiklâline kavuşmuştur . Artık ecnebi fabrikalarına müşteri olmaktan yurdun iptidai maddelerini yok bahasına satmaktan kurtulduk .

Devletçilik prensibimiz sayesinde ki bu gün ihracatımız ithalâtımızdan çok fazladır .

Devamı Var :

Devrim ve Eksantrik Adam

Yazan : Muammer Necip Arda

— Geçen sayıdan devam —

İşte bu esaslî düşünceler Eksantrik adama malûmet, kültür, deha, hayat ve kahramanlık hakkında bir fikir verebilmiştir, hepsinin kaç dinar ettiklerini öğretmiştir. O, malûma ancak, ilmin tabiat ve Tanrıya öldürdükten sonra eline geçirdiği bir vasiyetname olduğunu artık anlamıştır. Kültür ise ona daima acayip * monstrueux * bir mahlûk tesirini yapmıştır: Bir maktul dinamizm ki (yani statikleştirilmiş bir dinamizm ki) soytarıklık ve şaklabanlıkla (eserler ibda etmek suretile) statik adamlara asaletlerini, dinamizmlerini iadeye çalışıyor ve binnetice de sadece bir lüks ve gösteriş vasıtası olmaktan ileri geçemiyor. Deha, Eksantrik adama acı göz yaşları dökürmüştür. O, kültür reçetesi olacak olan eserlerde tereddüt etmek için yegâne kıymet — hayatın heba edilmesinden doğan bu piç çocuk Dehayı bir türlü af edememiştir.

Hayat ve kahramanlığın üzerine ise o, bütün ruhile eğilmiştir ve senelerce düşünmüştür, okumuş ve yaşamaya çalışmıştır. Yaşadıklarını iddia eden insanların hayatlarını tetkik etmiştir. Hayata trajik demek istemiş, fakat birçok trajedilerin sadece birer orta oyunu olduklarını görmüştür. Eksantrik adam zaten kendi öz yolundan çıkmış, daha doğrusu ruhunun öz yolundan şüphelenmiş ve o yaldan yürümüş bir insan görmüştür ki, onun hayatını ciddiye alsın ve romanını yazsın, kendi de o yoldan gitsin ve ruhunun öz simasını tayin edebilsin. O, pek güzel bilir ki her insan tabiat, cemiyet ve Tanrı ile her an münasabette bulunmakla beraber bu münasabetten ancak kendi öz yaratıcılığına döndükçe istifade

edebilir, kendinde onları bulabilir. Yahut da onlarda kendini bulabilir. Fakat bu bulduğu benliği ancak başlangıç benliğidir, bir hareket noktasıdır. (insanlığının) Bu noktayı ileri sürmek yaşamaktır. Ve bu hareket noktası herkeste hem aynı hem başka sima ve kabiliyetlerdedir. Tabiat, statik, Tanrı hem bizimdir hem değildir. Ve bunların varlığı (bit-tabi bugünkü hayatımıza nazaran) ancak bir senfonideki seslerin, * rytme * in, hareketin, * nuance * ların varlığı gibidir. Senfoni çalındıkça deha * fonction * halinde olduğu gibi bir ruh da kendi benliğini tabiat, statik, Tanrı ile ördüğü müddetçe * fonction * halindedir. hayattadır, yani * devenir * ini kararlıyor, başarıyor demektir. Binaenaleyh tabiatı görmek, statığın içinde bulunmak, ve Allaha inanarak, emirlerine göre hareket etmek ancak statik bir hayat sürmek, renksiz bir insan olmak ve yaşamamaktır. Tabiat bir ifade olduğu kadar bir uzaklık, yakınlık (ruhumuzun rüyalarına) alâimi semasıdır. Tabiat, her an değişen canlı varlığı ile, insan kafasına ebediyen sır kalacak * procédé * lerle işleyen, tabiat, ruh, Tanrı üçlemesinin ilk ve dış planıdır. Onun hakkında bu güne kadar artistlerin duydukları sempati aşıklarda son sözünü söyler. Sevgilimiz olarak (yani sevgilimizin güzelliğini yaratarak) ta ruhumuza kadar sokulan bu saadetimize göre şekil almasını bilen bu ilk plân, muhakkak ki bir * plastique * den vazgeçmeyen Tanrının ruhların saadeti ve sükûneti hizmetindeki ibadetidir. Gerçi Eksantrik adam, tabiatın bazen bu kadar penbe renkli olmadığını da bilir. Fakat o, tabiatı bu tarzda görmeğe herşeyi kavrayan bir isim verilmez kudretle erişmez değildir ki. O, bu tarz görünüşün sadece kendi muhtarip ve susamış, asî ruhunun bir en hürmetkâr ve en asil anlayış ve izah ediş olduğunu bilir. Binaenaleyh kendinin fevkindeki anlayışları (insan üstü kavrayışları) muhtemel, mevhum istihzaları, acıyışları ve kendini anlayışına erişemiyen kafalarınkiler onu alâkadar bile etmez.

Tabiat ve tanrı ona ruhunun dinamizmini buldurur demiştik: Birincisi güzeli vererek, ikincisi de hürriyet fısılda-yarak. Mensup olduğu cemiyet ise müesseseleri ile ona gelmiş geçmiş insanların dâlûlerin, kahramanların erişebildikleri, başarabildikleri, yaratabildikleri hayat üslûbunu zorla veya iyilikle sunmaktadır. Fakat Eksantrik adamın mensup olduğu statığın münekkidi olabilmesi için evvelâ güzelliği duyması sonra statığın istirabı ile kavrulması ve en nihayet ruhunun tanrısel vaadlerini dinlemesi, öğrenmesi lâzımdır. Güzellik onun nazarında, dinamiği kendi getirmek isteyen Tanrının verdiği bir işaretten ibarettir. Güzellik Eksantrik adamı bir hayata davet olduğu halde, Tanrı o hayatın * réalisation * ının imkânıdır.

— Sonu var —

KUTLUYA GELDİM

Hasretin yasını at.
Sevincin açsın kanat.
Neş'enle kur saltanat.
Sırası değil gamın.

* * *

Benim bir tek güzelim,
Evet ayrılık elim,
Yakınlaş öpüşelim,
Kutlu olsun bayramın...

E. Tuğal

Gazi Okulu Başöğretmeni Murat Gürsoyun Kızılay Haftasında Söylediği Söylev

Sayın yurddaşlar :

İnsanların ve insanlığın koruyucusu olan Kızılayımızın haftasını kutluyoruz. 1878 yılında kurulmuş olan Hilâiahmerimizin bu günkü (Kızılay) adı ATATÜRK'ümüzün bize armağanıdır.

Kızılayımızın yurda yaptığı hizmetler cidden göğüsümü-zü kabartacak bir derecededir. Balkan ve cihan harplerinde açtığı hastanelerle askerlerimizin hayatlarını kurtaran, esir düşen yurddaşlarımızın anayurtla haberleşmesini temin eden felâkete uğrayan vatandaşların imdadına koşan kızılayımızın yardımlarını askerlik edenler, esir düşenler ve felâkete uğrayanlar daha iyi takdir ederler. Pek zengin olmamasına rağmen Türkiye kızılayının memlekete yaptığı hizmetler pek büyüktür. Bilhassa İstiklâl savaşında Hilâiahmerimiz çok şerefli hizmetler görmüştür.

Kızılayımız en büyük ilerleme ve yükselme çağına Cumhuriyet devrinde yaşamıştır. 15 yıllık cumhuriyet devrinde yurda ve yurddaşlara yaptığı yardım 15 milyon liraya bulmuştur. Bu para yurt içinde kıtlığa ve sel baskınına uğrayanlar yer sarsıntısından veya yangından kurtulup muhtaç düşenlere, harp sonunda yabancı memleketlerde kalmış olan yurddaşların anavatana getirtilmesine, gıdasız okul çocuklarını, hastalara, yabancı diyarlardan anayurda getirtilen göçmenlere ve daha bir çok hayırlı işlere harcanılmıştır.

Yurddaş ! Bu parayı sen verdin ; Bu hayırlı yardımı sen yaptın, Bu yoksulların göz yaşlarını sen dindirdin Ne mutlu sana ki vatan borcunu ödedin.

Sayın Vatandaşlar ;

Harpte yaralanan bir asker düştüğü yerde kendisine kızılayın kurtarıcı elinin uzandığını gördüğü zaman en büyük

teselliye düyar. Yer sarsıntısından su baskınından veya yangından evini barkını mahsulünü kaybeden vatandaşa en sıkıntılı zamanında karşısında kendisine yardıma gelmiş olan kızılayı görür harplerde esir düşen askerlerimiz köyünden yurdundan ve ailesinden Kızılay vasıtasıyla haber alır ve onlarla mektuplaşır.

Kızılay en felâketli zamanlarımızda imdadımıza koşan ve bizi bir ana şefkatle bağrına basan bir hayır müessesesidir Kızılay, ölüm ve sefaletle karşı insanlığa kanat geren insanları koruyan bir kurumdur.

Yurddaş : Senin ve milletinin varlığını koruyacak olan kızılayı da sen koru, ona yardım et Kızılaya üye yazıl. Yardım için çok bir para vermek şart değildir Yılda elli kuruş haftada yirmi beş kuruş dahi veren kızılayın üyesidir. Gönül isterdi ki Denizli kızılay merkezinin üye sayısı (200) olmasın; bir kaç bini bulsun. gençler bu hususta rekoru kırıyorlar. Okullardaki kızılay gençlik derneği üyelerinin sayısı büyüklerden çok üstün gençler her sahada olduğu gibi hamiyet işinde de yükseliyorlar ve biz büyüklere örnek oluyorlar. Varulun hamiyetli Türk yavruları !

Bu gençler, bu minimini yavrular harçlıklarından artırdıkları beşer kuruşu her ay kızılay Derneğine yatırarak yardıma koşuyorlar.

Hamiyetli büyükler, Hayır sever Denizlililer, Kalbi vatan ve milliyet aşkile çarpan asil ve necip Türkler !

Bu haftadan itibaren Kızılayımız faaliyete geçerek üye kaydına başlayacaktır. Vatandaş ! Sana gerek ağızdan, gerek yazı ile yapılacak olan teklifi sakın reddetme sen de seve seve kızılaya üye yazıl, yardıma koş ! Senin bu gün vereceğin paralar yarın gene senin için milletin için harcanacaktır. Senin bu gün yaptığın bu küçük yardım yarın büyük felâketlere uğrayanların acılarını hafifletecek ve bir çok zavallıların göz yaşlarını dindirecektir.

Yurddaş ! Bu vazifeni asla unutma, bu kutsal ödevini seve seve yap !

“ Kızılay gibi insanların imdadına koşan bütün hayırlı teşekküllere ve hayır sever insanlar varolsunlar Asil ve necip Türk milleti ebediyen yaşasın.

KAHRAMANLAR

Tercüme : M. N. Arda

— 4 —

(Geçen nüshadan devam)

Veillâ hayır . Müzekal kelimesine manalarla doludur . Müzikal bir düşünüş mevzuun ta cevherine işlemiş olan bir ruhun sözlerle ifade ettiği bir düşünüşüdür . Yani o mevzuun en mahrem sırrının, ta onda mündemiş olan melodinin ifadesidir . O mevzuun ifadesi olan iç “ Cohérence,,nin ahenginin o şeyi bu dünyada yaşatan ve yaşatmak hakkı bahşeden Prensibin keşfidir . Bütün varlıkların ve mevcudatın en mahrem tarafı Melodidir . Ve kendilerini ; Tabiatıyla terennümle ifade ederler . Terennümün manası giddikce derinleşir . Müziğin ruhumuzda yaptığı tesiri mantikî kelimelerle hasıl edilecek baba yiğit kimdir ? ; Sözlerle ifade edilememiş ve mahiyetinin derinliği ölçülememiş bir nevi söz , bizi namütenahinin kenarına götürmüş ve bir kaç an nazarlarımızı bu namütenahiye nüfuz ettirmiştir ! .

Evet , her sözde , hatta sozlerin en müstamel olanında bire bir terennüm vardır . Dünyada hususi şivesi olmayan bir eyalet mutasevver değildir . Yani bir ritim veya tona maliktir ki o memleketin halkı onunla meramlarını terennüm eder . Şive bir nevi terennümdür ; Herkesin kendine has bir şivesi vardır ; Her ne kadar başkasınınkinin farkında olursada . Her heyecanlı lisanın kendiliğinden nasıl müzikleştiğine dikkat ediniz . ; Ki bu suretle safi şiveden daha güzel bir müzik vücut bulur ; Bir insanın sözleri hiddetlendiği vakit bile müzikleşir terennüm olur . Derin olan her şey bir nağmedir . Bizim mahiyeti hakikiyemiz, nasıl bakılırsa bakılsın , terennümdür . nağmedir ve sanki diğer bütün şeyler zarf ; kabuktan ibarettir .

Şan bizde ilk unsur olduğu gibi diğer bütün eşyada da öyledir . Grekler yıldızlar armonisi masalını düzdüler . Bu , onların tabiatın iç dokunuşu hakkındaki hisleri idi ; Bu kanaata göre dütün onlardan duyulan sesler , ifadeler mükemmel birmuziki idi . O halde Şiire Müzikal düşünce diyecekler . Şair bu tarzda düşünen kimsedir . İşin mahiyetine bakılacak olursa görülüyorki bir şairin kudreti zekâsının derinliğine tabidir . Bir a lamı Şair yapan şey onun “ Vision ,,unun samimiyeti ve derinliğidir . Lâzım olduğu kadar derin anlayınız ; Anlayışınız derhal müzikleşecektir . Tabiatın özü her yerde muziki olduğundan ona erişebilmek kâfidir .

Vates şair tabiattan duyduğu ahenkli ilhamlarla (Apocalypse) , Vates Peygamberle mukayese olunursa aramızda mevki’i küçülür ; Rolü ve oynadığı râlo ettiğimiz itibar da aynı suretle ehemmiyetsizdir . Tanrı kahraman Peygamber kahramandan sonra kahramanın sadece bir şair rolü oynamasına düşünüşüne bakarak, devirden devre ; giddikce büyük Adamlar hakkındaki kıymet takdirlerimiz azalıyor hissini vermez mi ? Kahraman evvelâ bir tanrı sonra bir tanrıdan ilhamdide olarak kabul ettikdi . Şimdi de onun hayretlere düşür eden sözleri onu nazarımızda bir şair , bir mahir şiir düzücüsü, dâhi veya buna benzer bir şey itlâkına sebep olabiliyor ! .

(Arkası var)

Ayşeciğin Hatırası

Hikâye

Yazan : Emin Tuğal
Denizli Halkevi Üyesi

— Geçen Sayıdan Devam —

Kapım vuruldu.

— Gir Dedim.

Kuvvetsiz bir el kapının kanadını yavaş yavaş itti. Ceketini lácivert, pantolonu hakî, sarı pabuçlarının üzerinden görünen çorapları beyaz olan ve başı önüne eğik; omuzları düşük, dermansız bir ayak içeriye girdi. Kasketini çıkarırken tanıdım. Bu Saitti. Sol elindeki dağarcığını taşıyacak kuvveti kalmamış gibi oracığa bırakıverdi. Bir ân içinde talim yerindeki arslan gibi Sait ile, bu omuzları çökmüş, hayat yükünü taşımaktan usanmış insanı yan yana getirdim ve şaşırdım.

— Sait ne oldun oğlum, hasta mısın, yoksa teskere aldığına sevinmiyormusun ?

Bir müddet hiç ses çıkmadı, sonra zayıf bir sesle:

— Hayır komutanım... Herkesin köyünde bir bekleyeni var.... Benim senden, kışlamdan, arkadaşlarımdan başka kimsem yok ki. Ben babam yerine seni sevmiştim; Evim kovuşumdu. Arkadaşlarım kardeşlerimdi. Şimdi onların hepsinden ayrılmak bana çok zor geliyor. Köyümde kimsem kalmadı. Beni tanıyanlar da katil diye yüzüme bakmıyacıklar.

Bitkin halinden, daha ziyade ayakta duracak dermanı kalmadığı anlaşılıyordu. Ona en yakın iskemleyi işaret ederek:

— Otur Sait, dedim. Oturmadı. Dağarcığını iskemleye bırakarak diz çöktü. Yüzünü dikkat ettim; Sait bu gün tam yaşının adamı olmuştu. Yüzü çizgilerle dolmuş, gözleri biraz daha çukura çökmüştü. İlk bakışta saçlarındaki aklar göze çarpıyordu. Susuyordu, yalnız elleriyle torbasının renkli yünlerden yapılmış askılarını büküyordu. Göz pınarlarına biriken yaşla gözlerini cam gibi parlatıyordu.

Saz çalan, şarkı söyliyeni, hikaye anlatan Saidin yerinde; birkaç evlât görmüş, her türlü acıyı tatmış, âdeta ihtiyar bir insan hali vardı. Kendi kendime düşünüyordum. Bu gün Saidi bu kadar sarsan hikâyesini öğrenmezsem bir daha da dinlemek kabil olmayacaktı. O benim kalbimde geçirdiğim bu düşüncemi anlamış gibi söze başladı:

— Askerliğe çağrılmama bir buçuk ay kalmıştı. Bu zamana kadar aklım erdi ereli, boş kaldıkça, köyün harman yerindeki çınarın altına koşar, arkadaşlarla güreş tutardık. Oraya su doldurmaya gelen kızlar da bizi seyir ederlerdi. Ben boyca hepsinden küçük olduğum halde kuvvetim çoktu. Hele komşumuzun kızı Ayşe gelince gücüm daha artardı. Ben galip geldikçe Ayşede tatlı tatlı bana bakardı. Ben de ona tutkundum.

İçimizde bir de köy ağasının oğlu Hasan vardı. O da Ayşeye vurgun olduğu için geçinemezdik. Bir gün anamdan; Hasanın Ayşeye bir örtü hediye ettiğini duydum. Kalbim sızladı. Doğru Ayşeye gittim.

— Hasanın verdiği örtüyü neden aldın ? Bana varmağa göynün yokmu ? Dedim.

— Anam beni sana vermez, dedi.

— Anam vermezse ben de seni kaçırırım dedim.

Başka bir gün Hasanla güreşirken Ayşe gelmişti, O sırada ben Hasanın sırtını yere getirmiş, yeter diye bağırıyordum. Hasan bağırdıkça Ayşede tatlı tatlı bakıyordu... Sait derin derin içini çekti, sonra gözlerini bir noktaya dikerek hikâyesine devam etti.

— O haftanın küçük pazar günü Ayşeyi pazar yolunda yakaladım. Bir çok yalvardıktan sonra bana kaçmağa razı ettim.

Bu gece beni harman yerinde bekle kaçalım, dedi, ve koynundan çıkardığı bir çevreyi elime vererek gitti.

Sait biraz nefes almak ister gibi durdu. Bileklerinin kan verilmiş gibi canlandı, torbasını açmağa başladı. Bin bir ihtimamla bağladığı ipleri çözdü. çamaşırlarının, çoraplarının en altından pembe çevreyi çıkararak bana uzattı. Bu benim nöbetçi olduğum bir gece Saidin elinde gördüğüm çevre idi. Çevreyi yavaşça açtım. Bükülmüş bir gazetelerine parçası çıktı. Onu da ağır ağır açarken Sait dikkatle elime bakıyordu.

Kâğıdın son kıvrımı açılınca bir tutam sarı saç görüldü.

Bana olduğundan başka bir şey ifade etmiyen bu saçlar Saidin yüzünü sarartmış, bütün dermanını götürmüştü. sanki. Ben çevreyi katlayıp ona verirken ölgün bir sesle hikâyesini bitirdi.

— O gün hava kararınca harman yerine gittim. Ağacın altına yaklaşırken Ayşenin sesini duydum.

— Etme Hasan kurbanın olayım, bana kıyma; diye yalvarıyordu. Biraz daha yaklaştım. Hasan beni görünce kızı bıraktı.

— Olan Ayşeyi senmi elimden alacaksın ? Ben her akşam onun ardındayım. Diye bağırarak bıçak çekti, üzerime yürüdü. Kapıştık Hasanı altına aldım ve bütün kuvvetimle boğazını sıkmağa başladım... Sait yine susmuştu. Bir müddet bekledikten sonra:

— Bitti mi Sait ? dedim.

— Ötesini ne yapacaksın komutanım ? O sene askere gitmeğe hazırlanırken dama düştük. Hasanın babası avukatlara çok para yedirdi. Beni on beş seneye mahkûm ettiler.

Köye gelipte ne yapayım. Dünyada anamın yaptığı şu dağarcıkla Ayşeciğin hatırası olan bu çevreden başka malım yok

Hayatını baştan başa değiştiren bu kızı halâ seven Sait göz yaşlarını artık tutamaz olmuştu. Gözlerini yenleriyle sile sile topladı, ve bağladı. sonra :

— Senin başını çok ağrıttım, komutanım. Gayri bana izin verde gideyim dedi.

Elimi uzattım iki eliyle tutarak dudaklarına götürdü. Çekemedim. gözlerinden boşanan sıcak yaşlardan bir kaç damla elimi ıslattı. Ateş gibi yanan dudaklarıyla elimi tekrar öptü, ve geldiği gibi halsiz, başı önü düşük. omuzları çökük olarak doğruldu. Sağ eline bütün, servetini teşkil eden dağarcığını aldı. Dermansız ayaklarını yürütmeğe çalıştı.

Biraz sonra pencereden Sidin Kışladan ana şosaya uzanan yolda güçlkle ilerlemeye çalıştığını görüyordum? her adımdan sonra başını geriye çeviriyordu. Bütün sevdiklerini içinde saklayan kışlalara bakıyor ve sanki yürümek kudretini bu binalardan alıyordu.

Zamanımızın Büyüklüğü ve Şiiri İlimin Mucizeleri

ATOMLAR ARASI DÜNYASI

Tercüme eden
M. N. ARDA

Isparta Orta Okulu Direktörü
BAY HİLMİ DİLMENE

ORGENİK SENTEZ

Zeka madde ile bu fasılasız kapışmasında ; analizden senteze sentezden analize mekik dokur. Fiziğe tahsis olunmuş salonlardan kimyaninkilere geçerek başka harikalarla karşılaşırız. Burada da anasırdan hiç gaip etmeden basit cisimler teşkil edebilen ve nihayet atom ve bunların mütenevvi nizamına müncer olan malumatla karşılaşırız. Akla hayret veren şey halen ve XIX ıncı asırdan beri yapılmakta olan madeni mürekkebatla kalınmayıp Hayatî Kuvvet denilen bir kuvvetin vücuda getirdiği iddia edilen uzvî mürekkebatın yapılabilmesidir. Kimya (yani zeka) demek ki , bu güne kadar ancak tabiatın işi olan mahsulâtı yaratmaya başlamıştır.

Berthelot kömürle hidrojeni birleştirerek asetilen vücade getirmek suretile köksel keşfi tahakkuk ettiriyor. Bu kökten zamanımızın kimyevi renklerle, yeni yeni ilâclarla, esanslarla ve heyyat ki patlayıcı cisimlerle zenginleştiren keşiflerin metotları çıkmıştır. Bu suretle sentetik kauçuk elde edilecektir

1925 te Ficher ve Tropsch bazı tabii petrollere müşabih karbürler teşkil ediyorlar. Bu gün ise Sentez yolile bir litre esans bir frank santime çıkıyor Bir Firansız Fabrikası yakında 75 bin ton esans çıkarabilecektir. Alamanların yaptıkları esans miktarı ise 200 bin tondur Kimya salonlarında suni reçinelerden imal edilmiş eşya ve astatat dö sellülozdan yapılmış madalyalar gördünüz.

Uzun zamandır aksayı şarktaki bir ağaçtan elde edilen kafuru şimdi sentetiz yolile elde edilebiliyor. Yakında hormonların ve vitaminlerin de elde edilebileceği ümit olunur. Bu zekânın maddeye bir meydan okuyuşudur.

Keşff Sarayı, fizik ve kimya hususunda bize daha bir çok şeyler öğretebiliyor Bize nebatî hücrelerin elektrik hassasile muttasıf olduklarını bildiriyor. ki (sansitive) harice cevap verircesine kımıldanışlar bu hasseye medyundur.) Bundan mada insanı hayretlere düşüren bir tecürbe bütün dimağı faaliyetin, harekî veya sensionel olsun, çok mudil bir elktro şimik hadiseden neşet ettiğini isbata çalışıyor. Dimağı faaliyetin variasyonları ve Fransada, İngilterede Belçikada hareketle ilerleten çalışmaların dimağdaki tümörlerin ve epilepsinin yerlerini tayine medar olduğu söyleniyor, Gèophysique, sathı arzda yapılan mesahalarla toprağın amakını ölçüyor. Ulutrasons larla gemilere kendilerini tehdid eden tehlikeli taşlar veya ayısberlerin yeri gösteriliyor.

Fakat bize verilen yeni malûmatlar eğer asgar namutenahi ile azâm namutenâhî hakkında bir fikir edinmek istersek daha şayanı hayret neticelere varıyoruz.

Devamı var

Edmod Rostand CYRANO DE BERGERAC

Beş Perdelik Komedi

((SAHNE II))

Tercüme Eden :
M. N. Arda

Ragueneau

Ne, bilmiyorsunuz ha ?

Baylar,

(Kızarak)

Montfleury'ye bir ay müddetle sahneye çıkmayı yasak etti.

Lingière

(Dördüncü kadehi yuvarladıktan sonra)

Eyi ama ?

Ragueneau

Montfleury oynayacak ?

Cuigy

(yanlarına yaklaşarak)

Bir şeycikler yapamaz .

Ragueneau

Oh ! oh !

Ben görmeğe geldim !

Birinci Marki

Bu Cyrano da kim ?

Cuigy

Kılıçla müsariade eşsiz bir yiğit.

İkinci Marki

- Asilmi ?
- Cuigy Oldukça. Muhafaza alayında codet'dir.
(Salonda birini arar gibi bir aşağı bir yukarı dolaşan bir centilmeni göstererek)
Lâkin dostu Le Bret sizi tenvir edebilir ...
- (Çağırır)
Le Bret
- (Le Bret onlara doğru iner)
Bergerac'ımı arayorsunuz ?
- Le Bret
- Evet üzülüyorum !...
- Cuigy Bu adam misline nadir rastlanır yaman bir tip değilmi ?
- Le Bert (Muhabbetle)
Ah ! o, kamerilerin en lâtifidir.
- Ragueneau Şair !
- Cuigy Döellocu !
- Berisaille Fizisyen !
- Le Bert Müzisyen !
- Lingiére Ne bambaşka bir adamdır o !
Sonu Var

Fiati - 12,5 - kuruştur.

Halkevlerinde çıkan Dergiler

<u>Halkvinin adı</u>	<u>Derginin adı</u>	<u>Kaç günd bir ÇIKTIĞI</u>
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	Taşınar	"
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Bafra	Altın Yaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	"
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Ülker	Aylık
Denizli	İnanç	"
Elâziz	Altan	"
Eminönü	Yeni Türk	"
Eminönü	Halk Bilgisi Hb	"
Gireson	Aksu	"
Isparta	Ün	"
İzmir	Fikirler	15 günde bir
Konya	Konya	Aylık
Manisa	Gediz	"
Merzifon	Taşan	"
Milâs	Y-ni Milâs	"
Muğla	Muğla	"
Niksar	Ülker	"
Trabzon	İnan	"
Samsun	19 Mayıs	"
Sinop	Oranaz	"